

Complexnummer: 519174

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

H. Andreas en Antonius van Padua

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

519175, 519176, 520058, 520059

Woonplaats

Oost West en Middelbeers

Gemeente

Oirschot

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Kerkstraat 10, 5091 BE Oost West en Middelbeers

Complexomschrijving

Inleiding

Ten westen van de Kerkstraat, de doorlopende straat in het dorp, staat de huidige kerk, Kerkstraat 10 (1), daaraan grenzend de reeds beschermde pastorie (monumentnummer 31598). Aan de oostzijde de neogotische toren, Kerkstraat 9 (2) van de voormalige kerk van de H.H. Andreas en Antonius van Padua. De toren (C. Franssen, 1893) vormde de voltooiing van de nu verdwenen kerk van architect Boots uit 1852-53. Op de plaats van de voormalige kerk werd het aangrenzende kerkhof, met onder andere een neogotische grafkapel (3) uit ca. 1893, uitgebreid. Het kerkhof is toegankelijk via smeedijzeren poorten aan weerszijden van de toren met op de hekpalen gietijzeren engelen (4).

Waardering

Het complex van kerk, pastorie, toren en kerkhof is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als vertegenwoordiger van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden van Nederland en als markant voorbeeld van de ontwikkeling van het kerkdorp in de negentiende en twintigste eeuw, tot uitdrukking komend in de opeenvolgende sites van drie parochiekerken sinds de Middeleeuwen. Het geheel heeft architectuurhistorisch belang vanwege de opeenvolging van stijlen, gebruikt om de positie van het katholicisme in de dorpsamenleving te benadrukken. Het heeft ensemblewaarde als onderdeel van de lintbebouwde dorpskern die tevens een visuele relatie heeft tot de reeds beschermde en vrij in het veld gelegen middeleeuwse toren van de verdwenen parochiekerk. Het is gaaf bewaard gebleven.

Monumentnummer*: 519175

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 september 2000
Kadaster deel/nr: 15229/29

Monumentnaam**

H. Andreas en Antonius van Padua

Complexnummer

519174

Complexnaam

H. Andreas en Antonius van Padua

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Gemeente*

Oirschot

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Kerkstraat

Nr*

10

Toev.*

Postcode*

5091 BE

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Oost-, West- en Middelbeers

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

2692

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

R.K. KERK van de H. Andreas en Antonius van Padua. Gebouwd in 1934 in een traditionele stijl met neo-gotische elementen naar een ontwerp van M. van Beek. De kerk ligt terug ten opzichte van de rooilijn en is door een gang met de pastorie verbonden.

Omschrijving

Bakstenen kruiskerk onder een samengesteld zadeldak, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Het schip heeft smalle zijbeuken onder lessenaarsdak, aansluitend op het zadeldak maar met minder sterke helling. De zijbeuken worden gesteund door twee steunberen, één maal versneden, met natuurstenen afdeklatten en hebben aan de voorzijde portalen onder lessenaarsdak. Tegen de voorgevel is een portaal gezet dat wordt voorafgegaan door een bordes en trap. Hierin bevindt zich de deur in een bakstenen spitsboog-omlijsting op natuurstenen voet. Erboven is een spitsboogbovenlicht met bakstenen vorktracering, gevuld met glas-in-lood. Iets uitspringend transept met driedelige ramen met vorktracering. Lager, driezijdig gesloten koor. In de hoeken tussen schip en transept aan de koorzijde van de kerk kleine kapelletjes.

De kerk heeft spitsboogramen, gevuld met glas-in-lood. De viering wordt bekroond door een klokketorentje met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

spits. Wanden en gewelven in het interieur zijn uitgevoerd in schoon metselwerk. De wanden van het koor zijn beschilderd door Charles Eyck, in het koor voorstellingen van de Heiligen Andreas, Lucia, Barbara en Antonius en de kruisiging van Christus uit 1941. Ook de glas-in-loodramen gemaakt tussen 1948 en 1950 in de transepten zijn van zijn hand. Daarnaast maakte Eyck in 1957 enkele schilderijen op chamotte tegeltableau's, voorstellende de doop van Jezus en Mozes slaat water uit de rots, en verzorgde hij in datzelfde jaar een schildering van de H. Adrianus van Beek en de H. Odulphus op de gestucte wanden van het doopkappelletje. Doopvont met metalen puntdeksel.

Boven de ingang orgelgalerij met een orgelfront uit 1897. Tot de inventaris behoort een groot aantal elementen uit de oude kerk zoals de kruiswegstaties in neogotische lijsten en een groot aantal heiligenbeelden waaronder enkele gipsen beelden en een midden achttiende-eeuws Lucia-beeld met neogotische polychromie. Verder staan in de kerk een neogotisch Maria-altaar van omstreeks 1900 en een neo-gotische eikenhouten biechtstoel, een marmeren hoofdaltaar uit circa 1935 en een houten neogotisch altaar met een reliëf van het Lam Gods (1853).

Waardering

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dorpskerk in het Interbellum. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering en is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de regionaal belangrijke architect Van Beek. Het kerkgebouw heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 519176

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 september 2000
Kadaster deel/nr: 15229/29

Monumentnaam**

H. Andreas en Antonius van Padua

Complexnummer

519174

Complexnaam

H. Andreas en Antonius van Padua

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Gemeente*

Oirschot

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Kerkstraat

Nr*

17

Toev.*

Postcode*

5091 BE

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Oost-, West- en Middelbeers

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1817

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

In de Kerkstraat staat de neo-gotische, op de Kempische Gotiek geïnspireerde TOREN van de voormalige kerk van de H.H. Andreas en Antonius van Padua. De toren werd in 1893 gebouwd naar een ontwerp van C. Franssen.

Omschrijving

Slanke toren met vier naar boven verjongende geledingen en van vierkant naar octagonaal ingesnoerde spits gedekt met lei in Maasdekking. De kerk is opgetrokken in handvorm bakstenen en heeft op de hoeken steunberen met hardstenen afdekplaten, vanaf de vierde geleding overhoeks geplaatst. Rond de gehele toren, uitgezonderd aan de oostzijde, een bakstenen plint met hardstenen druiplijst.

In de gevel aan de straatzijde een spitsboognis over twee geledingen met op de begane grond een opgeklampte getoogde vleugel deur met gehengen onder getoogde segmentboog. Voor de deur twee hardstenen treden. Boven de deur een spitsboognis met hardstenen dorpel en blindtracering. In de tweede geleding een spitsboogvenster met maaswerk met glas-in-lood-vulling, geflankeerd door twee blinde rondvensters.

In de noordgevel op de begane grond eenzelfde deurpartij als voor met in het spitsboogveld een (nu verdwenen)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

glas-in-lood-vulling. Rechts hiervan een hardstenen gevelsteen ANNO DOM 1893 / J.H. KEMPS PAST / C. DEENEN KERKM / J. VENNIX KERKM. In de tweede geleding drie blinde lancetvensters met tracering. In de zuidgevel een uitgemetselde vijfhoekige traptoren over drie geledingen met eenvoudige lichten met glas-in-lood-vulling. Links van de traptoren, op de tweede geleding, een blinde spitsboognis. Aan de achterzijde van de toren zijn tot in de tweede geleding sporen zichtbaar van de verdwenen kerk, onder andere van muurwerk en een blinde spitsboognis waarin dichtgemetselde getoogde deuropeningen. Vanaf de tweede geleding twee uitgemetselde, thans op houten korbelen geplaatste steunberen die in de vierde geleding weer overhoeks geplaatst zijn. In de derde geleding, in de oostgevel drie, in de overige gevels twee blinde spitsboognissen met tracering en hardstenen dorpels. De vierde geleding heeft aan alle zijden twee spits- bogige galmgaten gevuld met geprofileerde galmborden in het onderste deel en met blindtracering in de top. Boven deze galmgaten een hardstenen cordonlijst waarin opgenomen een uurwerk onder olijfboog bekroond met een hogel. Hierboven een tandlijst. Op de spits aan vier zijden een houten dakkapel met opgeklampte luiken onder zadeldak gedekt met lei in Maasdekking. Op de spits een bol met smeedijzeren kruis en windhaan.

Waardering

De toren is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de verwerking van streekeigen motieven in de neo-gotische bouwkunst. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering en is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architect Franssen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Begraafplaats en -onderdelen

Erfscheiding(D)

Functie

Klokketoren(F)

Grafkapel(H)

Hek

Monumentnummer*: 520058

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 september 2000
Kadaster deel/nr: 15229/29

Monumentnaam**

H. Andreas en Antonius van Padua

Complexnummer

519174

Complexnaam

H. Andreas en Antonius van Padua

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Gemeente*

Oirschot

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Kerkstraat

Nr*

17

Toev.*

Postcode*

5091 BE

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Oost-, West- en Middelbeers

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1817

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De Neo-Gotische GRAFKAPEL bevindt zich op het kerkhof, achter de voormalige kerk. De kapel, gesticht door pastoor J.H. Kemps, werd omstreeks 1893 gebouwd naar een ontwerp van C. Franssen.

Omschrijving

Het eenlaags pand op rechthoekige plattegrond is opgetrokken in handvorm bakstenen en heeft een hoog bakstenen basement met hardstenen druiplijst. Op de hoeken steunberen met hardstenen afdekplaten. Het geheel wordt gedekt door een schilddak gedekt met lei in Maasdekking.

Aan de westzijde een topgevel met zandstenen rand met granaatappelmotief waarin een diepe spitsboognis met hardstenen dorpel en zandstenen banden. In de nis een gietijzeren calvariegroep. Boven in de topgevel ingemetseld een zandstenen relief met een vierpas waarin het Christusmonogram temidden van de letters Alpha en Omega. In de zuidgevel bevindt zich een spitsboogvenster met (nu verdwenen) glas-in-loodvulling. In de oostgevel een opgeklampte deur met geheng waarboven een blinde spitsboognis met tracering. De hardstenen dorpel is geplaatst op de druiplijst. De achtergevel is blind. De gevels worden aan de bovenzijde beeindigd door een bakgoot op een geprofileerde zanden bakstenen rollaag. Op het dak en de topgevel metalen pironen. In het basement aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzijde vier graven onder segmentboog: 1. J.A. SCHRAVEN / GEB. TE MILL 26 JAN. 1911 / PASTOOR TE OOSTELBEERS / 1-8-1965 15-4-1968 2. J.H. KEMPS / GEB. TE LEENDE 1 NOV. 1829 / PASTOOR TE OOSTELBEERS / VAN 1877-1903 / STICHTER DEZER GRAFKAPEL 3. L.M.J.W. GAST / GEB. TE SCHAIJK 7 AUG. 1855 / + TE TILBURG 18 FEBR. 1932 / PAST. TE OOSTELBEERS / 14-6-03 -- 7-8-1931 Boven de inscriptie een wapen.

4. IOANNES V.D. SANDE / GEB. TE BEST 31 MEI 1888 / PASTOOR TE OOSTELBEERS / 7-8-1931 -- 19-11-1957.

Waardering

De grafkapel is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van en sociale en geestelijke ontwikkeling, in het bijzonder de ontwikkeling van de katholieke grafcultuur, het is tevens van belang voor de typologische ontwikkeling van de kerkhofkapel. Het heeft architectuurhistorisch belang als voorbeeld van het werk van de architect Franssen. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Monumentnummer*: 520059

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 14 oktober 2002
Kadaster deel/nr: 16497/13

Monumentnaam**

H. Andreas en Antonius van Padua

Complexnummer

519174

Complexnaam

H. Andreas en Antonius van Padua

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Gemeente*

Oirschot

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Kerkstraat

Nr*

17

Toev.*

Postcode*

5091 BE

Woonplaats*

Oost West en Middelbeers

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Oost-, West- en Middelbeers

Sectie*

G

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

1817

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

De toren wordt geflankeerd door een vernieuwd smeedijzeren hekwerk met bakstenen hekpalen waarop gietijzeren neogotische BEELDEN.

Omschrijving

Op de bakstenen hekpalen met gecementeerde plint twee gietijzeren engelen, ca. 150 cm. hoog en wit geschilderd. Ten noorden van de toren een engel met bazuin, aan de zuidzijde een engel met een slapend kind op de arm.

Waardering

Het hek met beelden is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociale en geestelijke ontwikkeling, in het bijzonder de ontwikkeling van de katholieke grafcultuur. Het heeft kunsthistorisch belang als voorbeeld van neogotische beeldhouwkunst in het bijzondere materiaal gietijzer. Het heeft ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp. Het is gaaf bewaard gebleven en vanwege het materiaalgebruik betrekkelijk zeldzaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie